

Psykologiske og terapeutiske erfaringer fra klinikken.

Oplæg ved Psykolog Birgitte Lieberkind

Birgitte Lieberkind. Jeg er psykolog og arbejder i København, hvor jeg har min egen klinik/ praksis. Jeg har i flere år på forskellig vis arbejdet med kvinder i prostitution. For ca. 8 år siden arbejdede jeg med **narko prostituerede** kvinder i et projekt vedr. **socialfærdigheder**. I 2006 var jeg sammen med Alice med til at starte en gruppe **"Svanegruppen"** for kvinder der var ude af eller på vej ud af prostitution. Jeg er nu konsulent for **Kompetancecentret**, et center som tilbyder forskellige ydelser til prostituerede og tidligere prostituerede. I min klinik får jeg i relation til prostituerede henvist danske kvinder fra Kompetancecentret eller fra **"Svanegruppen"**. Jeg kan typisk tilbyde **11 sessioner** med mulighed for forlængelse med yderligere 11 sessioner gratis. Hvilket ofte er tilfældet.

TEMAET

Hovedtemaet for dette oplæg er at give et indblik i det arbejde, kvinderne i min klinik gennemgår for at **forstå sig selv og føle sig mere i overensstemmelse med sig selv, og mere tilstede i livet.**

Min præsentation er udelukkende baseret på mine **iagttagelser fra mit kliniske arbejde**, således er mit indlæg **ikke nødvendigvis meningsdannende** og beskrivende i relation til alle kvinder, der har været og er i prostitution, men skal forstås som tendenser for kvinder, jeg har mødt i min praksis. Mit grundlag bygger på kendskabet til adskillige kvinder, der har været eller er i prostitution.

Nogle af de kvinder, der kommer i min klinik er **allerede stoppet i prostitution**, nogle er **på vej ud** andre er **stadig aktive**, men ønsker at arbejde med de problemer, der kan opstå i mødet med prostitution.

Et spørgsmål, jeg ofte stiller mig selv som terapeut er, **"hvornår skabtes ideen til at prostituere sig"**, "mon det blev lagt i kortene, at en kvinde senere i sit liv vælger at prostituere sig selv"? **Hvem er det der vælger at gå i prostitution?** Kan vi alle i princippet vælge den form for levevej? **Kan du, kan jeg?** Skal noget særligt til for at kunne sælge ydelser udgået fra kroppen fra vores **mest intime "apparat"**? Kan vi

skille sjælen fra kroppen? Hvis vi kan eller forsøger at gøre det, hvad betyder det så **for vores selvopfattelse og vores evne til at relatere os**. Slipper vi "ustraffet" fra det? Vi taler ofte om, at kvinder har **skadevirkninger som følge af prostitutionen**. **Mon der allerede inden prostitutionen er sket skader på krop og sjæl, så man snarere skal forstå de skadevirkninger som en overbygning på noget, der allerede var?** De spørgsmål er stadig ikke fuldt ud besvarede.

Kvinderne jeg møder er naturligvis **forskellige med forskellige problemer**, men på nogle måder har de også nogle **mønstre til fælles**. En ting jeg er overbevist om de har til fælles er, **at kvinder der har været i prostitution forlader deres profession mere krænket end inden de begyndte**.

KÆRLIGHED OG KONTAKT

TILKNYTNING/IDENTITET

Hvis vi som barn bliver mødt i en **positiv tilbagemelding og tilskyndelsen til at knytte os** føles god, vil vi blive ved med at **forholde os åbne, opmærksomme og vedblive med at være i kontakt med det, der omgiver os**. Derimod, hvis kontakten føles **ubehagelig og er smertefuld**, eller der er modsatrettede gode følelser koblet med smerte, forsøger vi at række ud for en stund mere, men så begynder vi naturligt at lukke af for at undgå denne smerte og for at beskytte os mod smerten og ubehaget. Man kunne sige, vi "**visner**" lidt, da vi opgiver sider af os selv. Dette gør vi, fordi vores hjerne fortæller os, at det er det bedste, vi kan gøre for at overleve.

Børn ønsker **kontakt og kærlighed**, og de samarbejder meget for at opnå dette. I løbet af barndommen udvikler vi **et repertoire af adfærd baseret på, hvad der giver glæde, og hvad der giver smerte**. Hvis vi bliver mødt tilstrækkeligt med flere **positive tilkendegivelser end smertefulde**, vil barnet udvikle sig naturligt og handle her ud fra med en naturlig impuls til at række ud efter andre mennesker og have tillid til, at andre mennesker vil dem noget godt. Derimod, hvis et barn bliver forstyrret i den udvikling, bliver den naturlige impuls **erstattet af overlevelsestrategier**, som fjerner det mere og mere fra dets kerne af glædesfyldt, levende og tillidsfuld energi, og **derved mister barnet evnen** eller den **formindskes i relation til at være i ægte kontakt med menneskene omkring sig**.

Terapien

SUBJEKT/OBJEKT

Som nævnt, gør barnet meget for at **fastholde eller genvinde fars og mors kærlighed og accept**. Barnet kan strække sig meget langt. I familier, hvor barnet gentagne gange får overskredet dets grænser, hvor far og mor ikke ser barnet, som det er, men **i stedet bruger barnet til opfyldelse af egne behov**, enten gennem **direkte grænsekrænkelser, eller fordi forældrene af den ene eller anden grund ikke kan tage sig af barnet, det kan være pga. psykisk sygdom, alkoholiserede forældre** o.a., sker det ofte, at barnet udvikler **uhensigtsmæssige forsvarsstrategier**, som på en uheldig måde følger dem gennem livet. Hvis et barn gentagne gange har mødt kontakt gennem at blive **tingsliggjort** af forældrene, hvor forældrene gentagne gange har behandlet barnet ud fra opfyldelse af **egne behov** uden at tage hensyn til barnets behov, bliver barnet fremmedgjort overfor sig selv. Barnet lærer at være **objekt** overfor andre. Dette føles "rigtigt" og "bedst", da det er her barnet får kontakt. Det vil sige, at barnet opgiver at betragte sig selv som **subjekt** et menneske med egne behov og følelser. Barnet får ikke lov at respektere og stå ved sine egne grænser. **Barnet opgiver sin identitet til fordel for ønsket om kontakt.**

Den problematik er ofte meget fremherskende i arbejdet med kvinder, der har valgt prostitution som levevej.

TERAPIEN:

Leveregler/overlevelsesstrategier

Ydelser/intimitet og kontakt

Subjek/objekt

Grænser

Når en kvinde kommer i min klinik, er det først og fremmest nødvendigt at hjælpe hende med at forstå sin **adfærd, oplevelser og følelser i lyset af sin historie**. Vi må forstå, at den måde hun agerer på, har at gøre med "**overlevelsesstrategier**", og at hun på mange måder har klaret det godt. Sammen forsøger vi at afdække mønstre.

F.eks., at hun ofte har **forvekslet ydelser i prostitution med intimitet og kontakt**, eller at hun har lært, at kærlighed kommer fra at "give sig selv væk".

En kvinde siger: " jeg er let at gøre tilfreds, jeg er god til at nøjes med. Hvis en mand kigger på mig, er jeg overbevist om, at han kan lide mig, og jeg er parat til at give ham hvad han beder om, også sex. Men balladen er at jeg alligevel altid ender med at være ked af det og ikke kunne lide mig selv".

Et andet skridt, der vigtigt i terapien er, at åbne for **nye handlemuligheder**, hvor kvinden kan blive mere opmærksom på **egne behov** og turde fokusere på dem. At være med til at åbne en ny dør, hvor hun er den vigtigste i sit eget liv, og at hun har retten til det. Det er naturligvis meget **angstprovokerende**, da det tænder tidligere oplevelser af at blive forladt, hvis hun ikke var til rådighed, eller hvis hun havde egne behov og følelser. Sådanne skridt kan hjælpe kvinden til at blive mere **subjekt** snarere end **objekt** i sit eget liv. **En kvinde siger:** " jeg er så bange for, at min mand forlader mig, hvis jeg stiller op for mig selv" **En anden kvinde** siger: " Hvis jeg ikke længere skal **spille på min seksualitet**, hvis jeg skal vise noget andet, så kan jeg ikke længere genkende mig selv. Jeg har lært, at jeg er sådan en kvinde, der elsker sex så hvis jeg skal opgive den side, så ved jeg ikke længere hvem jeg er. Jeg har altid tænkt. Er der noget jeg er god til, så er det sex".

Et andet vigtigt tema terapien er, at kende og stole på **sine egne grænser** og lade andre kende og mærke dem. Her drejer det sig også om at forstå og respektere andres grænser.

Når et barn er vokset op med uklare grænser, er det meget svært at finde ud af, hvor du er? Hvor du begynder og slutter, hvor et andet menneske begynder og slutter. Hvornår var det dig selv, hvornår var det din far eller mor? Var det din fars, din mors eller din egen smerte? Hvad er en passende/upassende adfærd? I terapien bliver det en del af arbejdet. Bl.a., hvor meget fortæller du om dig selv. Skal alle vide alt om dig? Er det at lyve at fortælle noget og udelade noget andet? Kan folk godt lære dig at kende, uden at du med det samme skal lægge alle kortene på bordet? Hvem bestemmer, hvad der skal siges og hvornår? Temaer som, det er i orden at sige nej. Det er i orden at sige ja til en kop kaffe uden at skulle gå i seng med en mand. Det er i orden at skifte mening undervejs. Det er også i orden at andre gør det.

Fælles for mange af kvinderne jeg møder i klinikken, et **lavt selvværd**, at de har vanskeligheder med at være i **tæt kontakt med andre**, at de har vanskeligheder ved **at knytte sig**, at de **ikke har lyst til sex**, at de **hader deres krop**, at de har vanskeligheder med at **kende og opretholde egne grænser, skyld og skam**. Nogle oplever at det at de har holdt det **hemmeligt indskrænker deres råderum**. Nogle har **flashback** i form af billeder og lugte. Andre føler sig **urolige** og svært ved at takle den. **Tristhed og angst**

Vende tilbage?

Mange af kvinderne **kæmper med trangen til at vende tilbage til prostitution**, dels pga. pengene, ensomheden, isolationen dels pga. oplevelsen af ikke at være noget værd, og fordi de oplever, at de ikke passer ind nogle steder. Det er ligeledes vanskeligt for mange at komme ind på arbejdsmarkedet igen.

I terapiprocessen kan der undervejs opstå en **tomhed** og **fremmedhed** overfor sig selv, således at ideen om den opmærksomhed og beundring, der kom fra mændene vil få nogle af kvinderne til at længes tilbage.

Hvis de vender tilbage, kan de opleve, at de står **endnu værre end før** de begyndte i terapi. For oplevelsen kan være, at de nu **hverken hører til her eller der**. De føler sig også fremmede i prostitutionen. Nu har det ikke længere den samme effekt. De kan ikke længere lade som om, lukke af og give sig selv væk. **Det opleves måske som tomme kalorier.**

At blive **opmærksom på sig selv, få indsigt, blive bevidst og ændre sig er ikke let** og er en livslang proces. Det tager tid, men hvis jeg kan være en katalysator for at sætte sådan en proces i gang mener jeg et stort skridt er taget. Men det er stadig ikke nok. Der kunne være brug for mange flere timers terapi. Muligheder for at kvinder kunne mødes i grupper. Et oplysningsarbejde, hvor sagsbehandlere i højere grad kendte til de problematikker, prostituerede og ex prostituerede står i.

Jo mere vi taler om vores holdninger til prostitution, jo mere vi deler ud af vores viden, desto mere oplyst bliver folk i samfundet. Mit ønske er, at den almene befolknings holdning med tiden vil blive. "nej selvfølgelig køber man ikke ydelser fra en kvindes krop, fordi vi ved, at det ikke er sundt.